

מר אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

מר יוחנן פלסנר

נשיא

מר ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ר המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ר של כבוד

חברי הוועד המנהל

פרופ' ורד וניצקי-סרוסי

מר חן ליכטנשטיין

גב' מזל מועלם

מר טלי מרידור

עו"ד אבי פישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

מר יוסי קוצ'יק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה

מר אליזאבט אברמס, ארה"ב

ד"ר מרטין אינדיק, ארה"ב

גב' אן אפלכאוס, ארה"ב

פרופ' יורנון בוגדנוב, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייר, ארה"ב

השופט סלים ג'ובראן, ישראל

ד"ר איימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'וזפה, גרמניה

פרופ' רונלד דניאלס, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רוברט מנוקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' ארווין קוטלר, קנדה

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי (ג'סי) פרס, אסטרטגיה

פרופ' קרנית פלוג, מחקר

פרופ' יובל שני, מחקר

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן

פרופ' מוסטפא כבא

פרופ' עמית כהן

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' עליה פישר

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' מרדכי קרמיניצר

פרופ' גדעון רהט

ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר

פרופ' ידידיה צ' שטרן

פרופ' איתן ששינסקי

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק ברמון

14.5.20

לכבוד:

מל"ל - גב' מיכל יניב

באמצעות דוא"ל Michalya@pmo.gov.il

הנדון: עמדות והצעות לפעולה בתחומים שונים לנוכח משבר הקורונה – חברה אזרחית

לפני מספר שנים קיבל המכון הישראלי לדמוקרטיה החלטה אסטרטגית להיכנס לפעילות רב-שנתית בתחום טיוב עבודת הממשל, במטרה לסייע לגורמי הממשל לקדם את פעילותם בתחום, תוך תמיכה בשיתופי פעולה חוצי-משרדים ומגזרים והעשרת הידע המקצועי. במסגרת התוכנית שם המכון דגש מיוחד על הקטנת הנטל הבירוקרטי וטיוב הרגולציה בניסיון להקל על עשיית העסקים בישראל ולשפר את מיקומו במדד ה- Doing Business של הבנק העולמי.

למרות ההישגים של השנים האחרונות, ממשיכים נציגי המגזר העסקי בכלל, והעסקים הקטנים והבינוניים בפרט, לדווח על נטל בירוקרטי כבד וסבוך לצד רגולציה לא יעילה ומורכבת לציות. מחקרים מראים שנטל כבד זה פוגע בנכונות לציית לחוק ויוצר תחושת חוסר הוגנות לנוכח פערי המידע והנגישות בין עסקים גדולים לקטנים.

משבר הקורונה חידד את ההכרח להקל כמה שרק ניתן רגולטורית ובירוקרטית על מגזר העסקים הקטנים והבינוניים (SME), המהווה מעסיק משמעותי ביותר במשק.

אין ספק שיש כיום עודף בירוקרטיה בישראל, עמדה זו אף משתקפת בדו"ח הוועדה הבין משרדית לשיפור הסיבה העסקית בישראל¹ שפורסם ביוני 2018.

היעד אליו אנו מאמינים שהממשלה צריכה לשאוף ובימים אלו ביתר שאת, הוא **בירוקרטיה פשוטה ונגישה לרגולציה חכמה.**

¹ https://www.gov.il/he/Departments/PublicBodies/business_environment_committee

לאור זאת, אנו ממליצים על קידום הנושאים הבאים :

- 1. הקמת פורטל אינטרנטי ממשלתי אחד ואינטגרטיבי (Digital One Stop Shop)** - בו יוקם בין השאר אזור אישי לכל עסק שירוכזו בו כלל השירותים והמידע הנדרש לעסקים במהלך חייו משלב ההקמה, קבלת האישורים והיתרים, דיווחים לרשויות/משרדים השונים וכדומה. כיום העסק נדרש להמון בירוקרטיה ידנית (טפסים, אישורי חתימה של עו"ד/רו"ח), למגעים נפרדים ולא מסונכרנים כמו שצריך מול רשויות שונות (עירייה, רשות המיסים – מע"מ ומס הכנסה, ביטוח לאומי, ...). עבור עסק קטן זה לא פחות מסיוט.
הממשלה בהליך מתקדם מאוד של הקמת אתר ממשלתי אחד gov.il ובתחילת הדרך להקמת אזור אישי my.gov.il לאזרחים וכעת יש לפעול במהירות להקמת פורטל כזה לעסקים בדגש על עסקים קטנים ובינוניים.
בכדי להבין את העוצמה של אתר כזה בוודאי ברקע משבר כמו הקורונה בו משרדי הממשלה סגורים. לשם המחשה, עפ"י נתוני רשות התקשוב הממשלתי, מספר הכניסות לאתר הממשלה היה בפברואר 5.3 מיליון כניסות ובמרץ היו 10.1 מיליון כניסות לאתר לצורכי מידע ופעולות, עליה של 190%. בפברואר נרשמו 133 אלף כניסות לאזור האישי, במרץ נרשמו כבר 207 אלף.
2. הקמת צוות משימה בין משרדי "מכסחי הבירוקרטיה" - הכולל נציגים בכירים ברמת סמנכ"ל לפחות מהמשרדים והרשויות הנוגעים בדבר – רשות המיסים, משרד הכלכלה, אגף התקציבים, חשב כללי, רשות התקשוב הממשלתי וישראל דיגיטלית, הפועל תחת מנכ"ל משרד ראש הממשלה והמדווח אחת לרבעון לממשלה על התקדמות למול יעדים ומדדים ברורים בהורדת הנטל הבירוקרטי מהעסקים בדגש על קטנים ובינוניים. צוות זה יעבוד בסנכרון עם אגף בכיר לטיוב רגולציה הפועל מתחת סמנכ"ל ממשל וחברה במשרד ראש הממשלה. הצוות ירכז את כל עבודת המטה הקשורה בנושא כולל הכנת תוכנית פעולה ותקצובה, יבקר אחר התקדמות הדברים, יקבע סדרי עדיפויות, יפתור חסמים ומחלוקות, יעמוד בקשר עם גורמי חברה אזרחית, איגוד לשכות המסחר ועוד. לצוות ינתנו סמכויות ו"שיניים" דוגמת שליטה מלאה בתקציבים המופנים לנושא.

3. **קידום חקיקה תומכת מהלכים דיגיטלים – קיים פער של עשור ויותר בין היכולות שמקנה לנו עולם הטכנולוגיות הדיגיטליות לבין החקיקה הנוהגת במדינה. לדוגמא: ישנם תהליכי שרות בהם החוק מציין חובה למסמכי מקור, חובה להתייצב ולחתום לפני פקיד וכדומה. הטכנולוגיה הקיימת כיום שרובה כבר מוטמע בתשתיות המחשוב והמידע של הממשלה מאפשרת להשיג את אותן תכליות שהחוק כיוון אליהם באמצעים טכנולוגים. מוצע לקדם את תזכיר החוק בנושא השירותים הדיגיטליים, שגובש ע"י רשות התקשוב הממשלתי לאחר מחקר השוואתי בין לאומי, והונח על שולחנו של המשנה ליועמ"ש עו"ד ארז קמיניץ לפני כשנה.**

4. **צמצום ה"פער הדיגיטלי" בין אוכלוסיות שונות בחברה – מתן שירות דיגיטלי למי שאינו נגיש לעולם הדיגיטל – לקבוע בחקיקה (אפשרי בחוק שהצענו לקדם בסעיף 3 לעיל) כי גוף ציבורי, יחויב להעמיד ערוץ שירות טלפוני שיוכל לאחר תהליך הזדהות, הזהה לתהליך הרישום למערכת ההזדהות שמפעילה רשות התקשוב הממשלתי כיום לטובת האזרח האישי לאזרחים, לבצע פעולות עבור העצמאי/האזרח הפונה. בשלב ראשון אפשר לחייב את משרדי הממשלה לעשות כן בהחלטת ממשלה. ישנה אוכלוסייה של עצמאים קטנים (בעלי דוכן פלאפל, ספריות, קוסמטיקאיות וכדומה) וכן אזרחים מבוגרים, עולים חדשים, אנשים עם מוגבלות, המגזר הערבי, המגזר החרדי ועוד שאינה נגישה לעולם הדיגיטלי ואינה יכולה לצרוך שירותים דיגיטלים, בד"כ מדובר באוכלוסייה חלשה. משבר הקורונה חידד מאוד את נושא "הפער הדיגיטלי". המטרה להוריד גם ממנה את הנטל הבריורקרטי. יש כמובן להגדיר היטב מי האוכלוסייה הזכאית.**

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

להערכתנו, יישום הנושאים שהעלנו לעיל בדגש על הקמת הפורטל הדיגיטלי לעסקים יביא לקפיצת מדרגה מהותית בדרך להקלת הנטל הבירוקרטי המושת עליהם כיום.

תודה ובהצלחה,

יאיר פראנק,
מנהל פרויקט הפחתת הנטל הבירוקרטי
המכון הישראלי לדמוקרטיה